

Referat fra møde den 21. november 2018

Østsjælland
J.nr. NST-210-00044

i brugerrådet

Mødedeltagere:

Rasmus Keis Neerbek, Allerød Kommune
Helle Bomgaard, Friluftsrådet (Danske Handicaporganisationer)
Alexander Helm, Friluftsrådet (Dansk Rideforbund)
Ole Bertelsen, Friluftsrådet (Dansk Vandrelaug)
Anna Bodil Hald, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
Poul Evald Hansen, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
Kurt Borella, DN (Samråd for Nordsjælland)
Torben Clausen, Danmarks Jægerforbund
Poul Dam, Dansk Ornitologisk Forening
Jesper Tranberg, Naturstyrelsen, Østsjælland
Charlotte Mølgaard, Naturstyrelsen, Østsjælland
Rene Wendt, Naturstyrelsen, Østsjælland
Stephan Springborg, Naturstyrelsen, Østsjælland
Kim Søderlund, Naturstyrelsen, Østsjælland

Ikke til stede:

Tina Graugaard, Albertslund Kommune
Troels Brandt, Naturpark Mølleåens Venner
Gunnar Brüsck, Friluftsrådet (Det Danske Spejderkorps)
Egon Petersen, Solrød Kommune
Troels Bent Hansen, Danmarks Idrætsforbund

1. Bemærkninger til referatet fra den 7.3 2018

Ingen.

2. Meddelelser

Kim Søderlund meddelte:

- *Østsjælland nedlægges som enhed:* Officielt nedlægges enheden og forvaltningen af arealerne overtages af naboenhederne den 1.1 2019. Medarbejderne på kontoret flytter først til Hovedstaden 2019, idet kontoret skal udvides før, der er plads til alle. Regeringen har også besluttet, at styrelsens udliciteringsegne arbejdsopgaver skal udliciteres, og den proces er i gang; i alt udliciteres 70 årsværk på landsplan. Efter 1.1 2022 skal alle de almindelige opgaver med fældning og plantning foretages af entreprenører. Enhedens skovløbere skal styre og kontrollere entreprenørerne og udføre diverse opgaver, som ikke er egnet til udlicitering. Det betyder også, at en del skovløbere stopper – eller er stoppet og stillingerne genbesættes ikke. Det er også besluttet, at NST beholder de skotske højlandskvæg i Vestskoven, men at selve pasningen skal udføres af en entreprenør. Entreprenøren vil blive fundet via et udbud af opgaven i 2019.
- *Offentligt møde om hugsten i Nørreskoven og Store Hareskov den 6.9 2018:* Der mødte ca 25 borgere op – heraf 3 fra brugerrådet. Naturstyrelsen orienterede om processen for biodiversitetsskov og om vores kommende fældninger – både med henvisning til hugststop, dispensation fra denne og udkast til de kommende retningslinier. Deltagerne virkede tilfredse med mødet og glædede sig til at kunne komme med bidrag til den/de kommende forvaltningsplaner.

- *Honningbier og vilde bier:* Landbrugsstyrelsen bad primo 2018 Aarhus Universitet om at udarbejde et kort faktuel svar hvorvidt honningbier og vilde bier konkurrerer om fødegrundlaget i naturområder, og om betydningen af afstanden til bistaderne og tætheden af honningbierne i forhold til deres effekt på de vilde bier i naturområder. Notatet kan findes på Aarhus Universitet hjemmeside. Det konkluderes: ”Alt taget i betragtning virker det ikke oplagt, at de danske honningbier i deres nuværende tæthed og fordeling skulle udgøre en generel fare for vilde bier i Danmark.... Det kan ikke udelukkes, at konkurrence kan udgøre en trussel for enkelte bestande af vilde bier lokalt og/eller i visse perioder, men der findes ingen konkrete eksempler på dette.” På baggrund af notatet har Naturstyrelsen ikke formuleret nye retningslinjer for placering af bistader i de naturområder, der administreres af styrelsen.

Anna Bodil Hald bemærkede, at hun undrede sig over både Århus Universitet og Naturstyrelsens konklusioner.

- *Naturzoner på Naturstyrelsens hjemmeside.* Naturzoner er teoretisk set alene knyttet til aftalen med DOF om orienteringsløb, og naturzoner er knyttet til den konkrete ansøgning/anmeldelse fra DOF. Det har givet anledning til misforståelser, at naturzonerne har ligget på hovedsiden, og de er derfor fjernet fra denne. Lokalt bruger vi dem fortsat til at styre orienteringsløb, træklatrung og politiets hundetræning og ligger derfor under enhedens ”lokale råd og retningslinier”.
- *Vestskovens 50 års fødselsdag:* Brugerrådet er orienteret om valget af gaver. Naturstyrelsen har fået alle myndighedstilladelserne til jordhøjen og oplevelsesstien; men ingen fonde har indtil videre villet støtte etableringen. Etablering af søerne er under proces, og det er håbet, at de etableres i inden medio 2019. Naturstyrelsen har også lige fået tilladelse til shelteret syd for Peterborggård – med klagefrist den 11.12 2018. Den ene af de 2 tumlelegepladser er etableret i efteråret 2018; den anden skal måske have en anden placering, da den valgte placering måske er for våd (bedømt ud fra vinter og forår 2018). Derudover er der opsat en bæk (af sten) på Herstedhøje og efter høring af borgerne om forslag opsættes der nu 10 nye bænke rundt i skoven. Det er også lykkedes at finde midler i 2018 til vejvedligeholdelse i Vestskoven, således at skoven også på den vis har fået en opgradering.
- *Livstræer:* Projektet er ikke voldsomt kendt, men der er en del ildsjæle, som hjælper til og vi har også fået udpeget en del livstræer. Konkret har vi nu godkendt 293 livstræer hvoraf de 105 også er markeret med skilt; se bilag 1. Med udlæg af urørt skov bliver det kortsigtet ret aktuelt med udpegningen, men på længere sigt bliver alle træerne i de urørte skove livstræer, og så er skiltningen ikke særlig aktuel.
- *Aftale med Dansk Ornitologisk Forening om stier.* NST Østsjælland har indgået en aftale med DOF om, at hvis DOF lokaliserer trampestier (og som oftest som bruges af MTB-cykler), som leder ned til områder, hvor det giver en stor forstyrrelse for naturen og hvor man friluftsmæssigt fint kan undvære stien, så kan man aftale, at NST nedlægger stien, samtidig med at DOF vil hjælpe med løbende at lægge grene og blade ud på stien, så den er uegnet til navnlig cykling. Der vil fortsat være lovlig adgang til fods, men cykling bliver ulovlig, da man ikke må cykle i skovbunden. Det pointeres, at det er Naturstyrelsens beslutning om en sti skal nedlægges; og DOF alene yder hjælp.

3. Rådets funktion og fastsættelse af dato for møder i 2019

Naturstyrelsen Østsjælland nedlægges den 31.12 2018 og arealerne overflyttes til administration hos naboenhederne:

- Nordsjælland overtager Lystrup Skov, Grønlien og Hørup Skov
- Midsjælland overtager de øvrige arealer i Frederikssund Kommune samt alle arealer i Roskilde, Køge, Greve, Solrød, Ishøj og Høje-Taastrup kommuner (i den sidste bortset fra Vestskoven).
- Hovedstaden overtager resten af arealerne.

Det var Kim Søderlunds forslag, at Østsjællands brugerråd fortsætter i 2019 med at rådgive for de arealer, som overføres til Hovedstaden. Konkret udtræder Egon Petersen af rådet, da styrelsens arealer i de sydlige kommuner overføres til Midsjælland.

Det drøftes og vurderes i efteråret 2019 om de 2 brugerråd skal slås sammen eller fortsætte hver for sig.

De to faste møder i 2019 blev fastsat til **onsdag den 20. marts** på Naturcenter Herstedhøje og **onsdag den 20. november** på Fiskebæk Naturskole, begge gange kl. 14.30.

Proces for udlæg af urørt skov starter i foråret 2019. Styres centralt pga koordinering med alle enheder, så pt er den lokale plan ikke på plads. Derfor foreslås at vi reserverer **onsdag den 15. maj kl 14.30** til møde på Fiskebæk Naturskole.

Det er Naturstyrelsens forslag, at der ikke holdes et offentligt brugerrådsmøde i en konkret skov i 2019. Der skal nemlig holdes offentlige møder om de nye biodiversitetsskove. Da processen styres centralt må vi afvente en central udmelding om tidsperioden, men enheden vil sigte på aftenmøder på hverdage april eller maj.

4. Status for Flyvestation Værløse

Charlotte Mølgaard orienterede:

Nye initiativer for naturen

- Insektforvaltning med særlig fokus på violetrandet ildfugl. Der er udtaget 10 ha af den årlige høslætsaftale, og de 10 ha forvaltes med flerårsbrak henblik på at fremme violetrandet ildfugl. Yderligere er 2 ha udlagt til 1 års brak.
- Etablering af vilde øer omkring brønddæksler – markeres med solide pæle. Vokser med tiden til i krat til gavn for bl.a. insektlivet.
- Ca. 10 stenrøser til firben.
- Mosehornugle: I år er det aftalt, at 60 ha (den store slette) ikke pudses af i efteråret for at give mest gunstige vilkår for mosehornugle.
- Det er aftalt med forpagter af slætarealerne, at de begrænser/fokuserer tromling og så vidt muligt før 1. april af hensyn til de jordrugende fugle som f.eks. lærker.

Nye initiativer for den rekreative funktion

- Nedrivningen af bygninger er afsluttet, og der er samtidig fjernet 10 nedgravede brændstoftanke. Fokus på yderligere oprydning og retablering, så det sidste indhegnede område kan blive åbnet for offentligheden.
- Der er søgt om tilladelse til etablering af lejrplads (overnatningsplads inkl. bålpladser) ved den tidligere Fuglebækgård. Styrelsen er i dialog med Furesø Museer angående formidling af gårdens placering.
- Opsat to bord-bænk sæt
- Landzonetilladelse til paragliding er stadfæstet af Planklagenævnet. De kan fortsat benytte området til paragliding med en afstand til Bringe Mose og Søndersø på 150 m.
- Landzonetilladelse til modelflyveplads i den vestlige ende er påklaget og venter dermed på afgørelse i Planklagenævnet. Men det ændrer ikke på, at alle borgere i henhold til gældende lovgivning må flyve med modelfly og droner fra/på NST's areal uden at være bundet af landzoneafgørelsens eventuelle vilkår.
- Landzonetilladelse til benyttelse af græslandingsbane på centrale del er sendt i høring af kommunen. NST positive overfor en begrænset flyvemængde med fly med fast base i hangar 2 projektet – forudsat at flyvningen er formidlings- og hobbyrelateret. NST vil ikke give grundejertilladelse til f.eks. taxi-flyvning eller transportopgaver uden ophæng i formidlingsaktiviteten.

5. Udpegning af skove til Natura2000 områder

Kim Søderlund orienterede om status for revision af Danmarks Natura2000 beskyttede arealer.

I august orienterede Miljø- og Fødevarerministeriet om følgende beslutning, som skal godkendes i EU:

Danmarks Natura 2000-arealer bliver i alt reduceret med ca. 29.900 hektar, der primært er intensivt drevne jordbrugsarealer og byområder. Samtidig udvides det samlede Natura 2000-areal med ca. 30.900 hektar nye naturområder, der primært ligger på Naturstyrelsens arealer.

Baggrunden for udpegningen af Naturstyrelsens arealer er, at styrelsen allerede i dag forvalter arealerne med stor omtanke for naturen. Vi har nogle meget omfattende driftsplaner, som omfatter alle arealer og som beskriver, hvordan vi forvalter det konkrete areal. Derfor kommer vi ikke til at ændre, hvordan vi plejer vores natur på kort sigt. Senere skal der udarbejdes planer for hvert enkelt N2000-område, som kan medføre ændringer i, hvordan vi forvalter vores natur. Lovgivningsmæssigt kommer ændringerne til at betyde, at vi fra dag 1 følger de sædvanlige regler der gælder for Natura 2000-områderne.

For NST-Østsjælland skove betyder det følgende:

Habitatområde N 139 Øvre Mølle Å (som Ganløse Egede er en del af nu) udvides med:

- Slagslunde Skov
- den resterende del af Krogenlund Skov,
- Ganløse Ore
- Farum Lillevang (incl Terkelskov og Nyvang)
- Ryget Skov
- Nørreskoven
- Bøndernes Hegn,
- Store Hareskov,
- Lille Hareskov,
- Jonstrup Vang

Habitatområde N 137 Kattehale Mose udvides med:

- Ravnholt Skov
- Sønderskoven

Nyt Habitatområde N 260 etableres, hvor det meste af Tokkekøb Hegn er med.

Dvs af enhedens gamle skove er kun Lystrup Skov og Uggeløse Skov ikke på sigt med i et Natura2000 område.

6. Biodiversitetsskov – orientering om den kommende proces

Kim Søderlund oplyste, at udpegningen nu er endelig, og at der skal udarbejdes forvaltningsplaner for skovene i løbet af 2019. Processen styres fra hovedkontoret for at sikre koordinering og ressourceforbrug. Det er planen, at arbejdet startes på enheden den 1.4.2019, og at udkast skal være klar til høring inden 30.6.2019. I perioden skal der også være offentlige møder og drøftelser i brugerrådet.

Oversigtsligt sker der følgende:

Urørt skov: Store Hareskov, Nørreskoven, Ryget Skov, største-delen af Ganløse Ore og Farum Lillevang

Anden biodiversitetsskov: Den resterende del af Ganløse Ore samt Nyvang og Terkelskov.

Hovedformålet med udpegningen er beskyttelse og fremme af biodiversiteten, men der skal og vil også blive planlagt og forvaltet i forhold til andre hensyn som f.eks. friluftsliv og fortidsminder.

Overordnede retningslinier er offentliggjort på styrelsens website: I forkortet udgave og målrettet enhedens skove:

Urørt Skov:

- Frem til og med 2026 fældes for både at skaffe indtægter, men også at gøre skoven mindre homogen, begunstige lystræarter som eg, asp, skovfyr og buske, samt for at fjerne oversøiske træarter. På skovniveau efterlades mindst 75 % at vedmassen. Der fældes normalt ikke hjemmehørende arter ældre end 150 år (f.eks. slet ikke ege). Der efterlades mindst 20 overstandere pr. ha. Rødgran skal ikke udryddes, men bevares i et passende omfang; mens oversøiske træarter som douglasgran og thuja afvikles bortset fra enkelttræer som landskabselementer og redetræer.
- Genopretning af naturlig hydrologi har høj prioritet. Navnlig vigtigt at lukke grøfter som gennembryder naturlige terræntærskler. Forudsætter, at det ikke giver infrastruktur- og nabo-problemer.
- Herefter skal *skoven overlades til fri dynamik*, dog fældning aht. friluftsliv og sikkerhed, beskyttelse af fortidsminder eller entydigt biologisk formål. I givet fald skal det fældede ved blive i skoven.
- Vedligeholdelse og opførelse af nye friluftsfaciliteter er fortsat muligt efter konkret vurdering.
- Skovgræsning og begrænset naturpleje herunder bekæmpelse af invasive arter er mulig.

Anden biodiversitetsskov:

- Ekstensiv skovdrift med udtag af træ. Hugsten underordnes hensynet til at fremme biodiversiteten, dvs fokus vil være på naturpleje og bevarelse af f.eks. gamle ege samt at sikring af højryggede agre (i Ganløse Ore).
- Fremme variationen i hjemmehørende træer. Rødgranen søges bevaret mens oversøiske træarter som douglasgran og thuja mindskes betragteligt over tid.
- Der bevares mindst 15 livstræer/ha og træer ældre end 200 år fældes ikke.
- Genopretning af naturlig hydrologi har høj prioritet. Navnlig vigtigt at lukke grøfter som gennembryder naturlige terræntærskler. Forudsætter at det ikke giver infrastruktur og naboer problemer.
- Vedligeholdelse og opførelse af nye friluftsfaciliteter er fortsat muligt efter konkret vurdering.
- Skovgræsning og naturpleje herunder bekæmpelse af invasive arter er mulig.

Anna Bodil Hald pointerede, at græsning er afgørende for at sikre naturværdierne i skovene. Kim Søderlund oplyste, at der også var naturværdier knyttet til ”uplejet” skov og at der var afsat begrænsede midler til græsning. Kim forventede ikke, at der fra centralt hold ville blive afsat økonomiske midler til at etablere ny græsning på Østsjællandens biodiversitetsskove; men det finder vi ud af i løbet af 2019.

Torben Clausen gjorde opmærksom på, at ufremkommelige områder i skovene var vigtige for dyrelivet (det giver f.eks. mindre forstyrrelser fra mennesker), så på den vis var det godt, hvis fremkommeligheden blev mindre.

Kurt Borella nævnte at udlæg af skov til biodiversitet naturligvis var godt for naturen, men man burde også være opmærksom på, at den produktive skov sikrer CO2 lagring, når træet anvendes til møbler og bygninger – og den funktion/gevinst ophører i de urørte skove.

Der var opbakning til at der holdes 5 offentlige møder for følgende skove:

Store Hareskov, Nørreskoven, Ryget Skov, Ganløse Ore og Farum Lillevang (inkluderende Terkelskov og Nyvang).

7. Status for skovrejsning

Kim Søderlund henviste til orienteringen ved sidste møde, idet der ikke var erhvervet nye arealer siden jordfordelingen pr. 1.4 2018.

Enheden havde plantet som planlagt i Greve Skov og i den nye Nordmandsskoven i april 2018. Pga tørken har der været mange planter som er døde, men det kan først opgøres i foråret 2019, hvor stor skaden har været / skal der plantes om igen.

Projekterne er overdraget til naboenhederne, som har planlagt tilplantningerne i april 2019 sammen med de eksisterende skovrejsningsråd.

8. Eventuelt

Ingen punkter.

Bilag 1 oversigt over Livstræer

Østsjælland, optalt den 21.11.2018

Skov	Foreslået	Godkendt	Markeret
Tokkekøb Hegn	5	4	4
Ravnsholt/Sønderskov	2	2	50
Lillevang/Nyvang/Terkelskov/Ore	0	7	32
Ryget	0	88	0
Nørreskoven	2	22	0
Hareskovene	116	18	13
Lystrup	0	2	0
Uggeløse	2	0	6
Slagslunde	0	5	0
Sperrestrup	0	5	0
Vestskoven	0	35	0
	127	188	105

Når der afvises forslag fra borgerne skyldes det typisk, at træet står for tæt på vej/skovvej, på et fortidsminde eller hos naboen.